

EL SECRET ESTADÍSTIC: CONTINGUT JURÍDIC

(UN VESSANT DE LA PROTECCIÓ DE DADES)

JORDI BACARIA MARTRUS

Institut d'Estadística de Catalunya

S'aborda el deure del secret estadístic des del punt de vista del seu contingut jurídic. Es delimiten les seves característiques i se'l compara amb altres figures jurídiques. S'analitzen també els elements dels quals es compon: subjectes, objecte i àmbit d'aplicació. El punt de vista que s'expressa concep el secret estadístic com una figura del dret administratiu i se l'inscriu dins l'àmbit de la protecció jurídica de les dades individuals.

Statistical Secrecy: Legal Contents (an aspect of data protection).

Key words: statistical data protection, principle of openness, type of protection, statistical purposes.

1. DEFINICIÓ, CARACTERÍSTIQUES I LÍMITS DEL SECRET ESTADÍSTIC

El secret estadístic és una figura de dret administratiu especial que consisteix en l'obligació de preservar l'anonimat de les dades individuals obtingudes en la realització de les activitats estadístiques pels serveis estadístics de les administracions públiques, a fi de protegir el bé jurídic que constitueix la intimitat de les persones, entès en el sentit més ampli d'allò que avui poden anomenar privacitat.

-Article rebut el juny de 1993.

-Acceptat el febrer de 1994.

El secret estadístic té com a fonament jurídic el dret subjectiu a la intimitat, considerat com una parcel·la dels béns de la personalitat.

El secret estadístic constitueix un deure jurídic per mandat imperatiu de la llei que obliga tot el personal estadístic i també les persones físiques i jurídiques, que tinguin coneixement de la informació estadística individualitzada, i els òrgans de l'Administració titulars de la funció pública estadística, a no difondre ni directament ni indirectament dades individuals o individualitzades dels subministradors de la informació.

El secret estadístic protegeix el subministrador de dades, tant si es tracta d'una persona física com jurídica, de qualsevol revelació que condueixi a la identificació de dades personals.

L'ordenament jurídic atorga, per mitjà de la figura del secret estadístic, una protecció jurídica específica de les dades individuals de les persones físiques i jurídiques en l'àmbit de l'activitat estadística de les administracions públiques.

L'aplicació del principi del secret estadístic comporta també la prohibició d'actuar sobre la base de les dades personals, d'utilitzar-les per a altres finalitats no estadístiques o il·legítimes i de possibilitar l'encreuament amb dades de diversos fitxers.

En definitiva, existeix un doble vincle obligacional en el contingut jurídic del secret estadístic: d'una banda l'obligació legal de declarar les dades per a la realització d'activitats estadístiques. D'altra, l'imperatiu legal de manteniment del secret estadístic i també l'obligació legal de difusió pública dels resultats estadístics.

1.1. Dret a la informació i dret a la intimitat

La prohibició de revelar dades individuals a fi de protegir la intimitat de les persones no pot ser incompatible amb el dret general a la informació sobre les dades estadístiques, les quals són indubtablement d'interès social. L'aplicació del principi del secret estadístic requereix aconseguir l'equilibri adient entre les necessitats d'informació dels diversos agents socials i l'obligació de mantenir la confidencialitat de les dades personals; cal superar amb l'aplicació de mitjans tècnics i amb l'establiment de garanties jurídiques la possible oposició entre aquests dos drets constitucionals: dret social a la informació versus dret individual a la intimitat; en aquest cas, per mitjà del manteniment del secret estadístic.

1.2. Secret estadístic i secret administratiu

Es produeix sovint una oposició entre secret administratiu i publicitat de l'activitat administrativa. L'Administració pública té un deure de secret en la seva actuació en diversos àmbits que no pot col·lidir amb el dret a la informació representat en aquest cas per la transparència administrativa. El secret estadístic participa formalment de les característiques dels secrets oficials però se'n diferencia profundament en el pla material. El secret oficial té com a finalitat la protecció de la seguretat de l'Estat i el secret estadístic té com a objectiu la protecció de la intimitat del ciutadà informant respecte a dades personals de comunicació obligatòria.

1.3. Secret estadístic i secret professional

El secret estadístic es pot considerar com a secret professional. És, fonamentalment, una obligació específica d'un col·lectiu concret i s'aplica al personal dels òrgans estadístics i al d'altres serveis estadístics de les administracions públiques com un element del seu règim jurídic, a la vegada que es fa extensiva a qualsevol altra persona física o jurídica que entri en contacte o tingui accés a les dades estadístiques individuals o individualitzades, per raó de la seva participació en operacions estadístiques.

2. L'ELEMENT SUBJECTIU EN LA FIGURA DEL SECRET ESTADÍSTIC

2.1. Subjecte actiu de l'obligació

Els subjectes vinculats per l'obligació del manteniment del secret estadístic són tots aquells que treballen en l'àmbit de l'activitat estadística i que tenen o poden tenir accés a informació que pot donar lloc a una revelació de dades personals.

Els subjectes actius de l'obligació de manteniment del secret estadístic són:

- a) Els òrgans titulars de la funció estadística pública i d'altres serveis estadístics de l'Administració, els quals han de garantir la confidencialitat de les dades que han obtingut en la realització d'operacions estadístiques emparades pels beneficis legals corresponents i de les quals en són dipositaris i gestors.

- b) Tot el personal implicat en l'elaboració de les activitats estadístiques en qualsevol de les seves fases: recollida de dades, tractament i difusió, sense distinció del seu status professional i laboral.
- c) Les empreses i els seus responsables, col·laboradors i empleats, els professionals i el personal investigador que, per mitjà d'un conveni de col·laboració o d'una relació contractual no laboral, col·laborin en la realització d'una activitat estadística.

El deure de manteniment del secret estadístic continua vigent per a tot el personal obligat fins i tot amb posterioritat a la seva desvinculació d'aquelles activitats estadístiques per mitjà de les quals podien tenir coneixement de les dades protegides.

2.2. Subjecte passiu de l'obligació

El subjecte passiu de l'obligació és la persona física o jurídica, titular de les dades individuals de declaració obligatòria, tant si la informació és d'origen administratiu com d'origen estadístic.

3. ÀMBIT D'APLICACIÓ DEL SECRET ESTADÍSTIC

3.1. Objecte del secret estadístic

L'objecte del secret estadístic està constituït per les dades individuals recollides, utilitzades o obtingudes tant directament dels informants com a través de fonts administratives amb fins estadístics.

La regulació del secret estadístic és aplicable tant a les dades individuals o individualitzades com a aquelles que permetin raonablement la identificació individualitzada de les persones físiques i jurídiques que hagin subministrat informació de comunicació obligatòria; és a dir, s'aplica tant a la revelació directa com indirecta de dades.

Està prohibida la divulgació o la comunicació d'aquests tipus de dades per qualsevol mitjà i a qualsevol persona física o jurídica, incloses les administracions públiques, no sotmeses a l'obligació de manteniment del secret estadístic.

Les disposicions de regulació del secret estadístic i la doctrina preveuen excepcions a aquest principi general de prohibició: dades contingudes en registres públics, dades de directoris, dades recollides en publicacions, accés a dades amb fins de recerca i investigació en l'àmbit universitari, acceptació formal de revelació de dades per part del titular, secret passiu, etc.

3.2. Vigència temporal

L'obligació de mantenir el secret estadístic s'inicia des del mateix moment en què s'obtenen les dades i pot tenir un període de vigència determinat, bé perquè s'estableix una limitació temporal a partir de la qual les dades serien accessibles, bé fixant que a partir del transcurs d'un determinat període de temps només certes persones puguin accedir a aquelles dades.

El període de vigència del secret estadístic no hauria de ser el mateix per a les dades que corresponguin a persones físiques i per a les que pertanyin a persones jurídiques. En el cas de les persones jurídiques, el termini de vigència del secret podria vincular-se a les diverses vicissituds de la vida legal de les societats.

3.3. Finalitat del secret estadístic

El secret estadístic té una finalitat general derivada del seu propi fonament jurídic: la protecció de la intimitat de les persones, i una finalitat específica, íntimament lligada a l'activitat estadística pública: millorar la qualitat dels resultats de les activitats estadístiques a partir de l'augment de la confiança dels ciutadans i per tant de la sinceritat en les respostes.

REFERÈNCIA BIBLIOGRÀFICA

- [1] **De Miguel Castaño, Adoración** "Derecho a la intimidad frente a derecho a la información en el ámbito de la Estadística Oficial". *Estadística Española*.
- [2] **Torre Serrano, Andrés** "El derecho de la estadística y la administración estadística". *Actualidad administrativa*, núm. 17/Semana 27 de abril-3 de mayo 1992.
- [3] **Torre Serrano, Andrés** "La Administración estadística como administración independiente". *Actualidad administrativa*, núm. 38/Semana 19-25 de octubre.

- [4] **Netherlands Central bureau of statistics** (1987). "Seminary on openness and protection of privacy in the information society".
- [5] **Paul de Guchterie and Ekkehard Mochmann** (1990). "Data Protection and Data Access".
- [6] **Velázquez Bautista, Rafael** (1993). "Protección jurídica de datos personales automatizados".
- [7] **Universidad Pontificia de Comillas** (1990-1991). "Encuentros sobre Informática y Derecho".

ENGLISH SUMMARY:

STATISTICAL SECRECY: LEGAL CONTENTS

(an aspect of data protection)

Jordi Bacaria Martrus

1. DEFINITION, CHARACTERISTICS AND LIMITS OF STATISTICAL SECRECY

Statistical Secrecy is a part of the administrative law which must preserve anonymity of personal data obtained from official statistics in order to protect privacy in the broad sense of what we call privacy. According to the law statistical secrecy is a juridical right based on the subjective right to privacy on the understanding that it is a part of personal goods. On the one hand there is a legal obligation of providing data for statistical activities. On the other hand statistical secrecy must be protected and statistical results must be disseminated according to the law.

1.1. Right to information and privacy

In order to protect privacy it is forbidden to disclose personal information. This doesn't mean an incompatibility with the general right to information. It must strike a balance between the social right to information and the right to privacy.

1.2. Statistical and administrative secrecy

The Administration is under the obligation to guarantee secrecy in some activities without detriment to its transparency.

1.3. Statistical and professional secrecy

Statistical secrecy is considered to be a professional secrecy because it is a specific duty for staff.

2. SUBJECTIVE ELEMENT IN STATISTICAL SECRECY

Statistical staff are not allowed to disclose personal data even if this information is available. This obligation of preserving secrecy is valid even if they are no longer using this information.

3. APPLICATION'S FIELD OF STATISTICAL SECRECY

Statistical secrecy is applied to personal information obtained from respondents and from official statistics. It is strictly forbidden to disseminate this information to any natural person or legal entity including Administrations which are not compelled to statistical secrecy.

The obligation of protecting statistical privacy begins just when data are obtained and it could last a limited period of time. After this period data could be available or they could only be available to some persons. This period of time could be different for data of natural persons or data of legal entities.